

לע"נ הרב יעקב יצחק בן ר' אברהם דוד ז"ל, ורעייתו מרת ברוריה בריינה בת ר' שלמה הכהן ע"ה

פרשת שמיני

"וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי ה' וַתֹּאכַל עַל הַמִּזְבֵּחַ אֶת הָעֹלָה וְאֶת הַחֲלָבִים וַיֵּרָא כָּל הָעַם וַיִּרְצוּ וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם" (ויקרא פרק ט, כד)

מסתפק האם אכן ה' משגיח בפרטי מעשי בני האדם, מחמת גדלות ה' ושפלות בני האדם, ולכן, כדי להשריש בלב עם ישראל את האמת אודות השגחתו הפרטית בבני האדם, הוריד אש מן השמים על המזבח, שיראו בעיניהם שכמו שהאש היא רוחנית וקלה ובדרך כלל עולה מלמטה למעלה, ועתה היא יורדת מלמעלה למטה, כך השגחת ה' - הגם היותו רוחני ומרומם - יורדת למטה להשגיח במעשי בני האדם. ג. כיון שהתורה נמשלה לאש, כמו שנאמר 'מימינו אש דת למו', וכן נאמר 'הלא זה דברי פאש נאם ה'', וכאשר הוקם המשכן בשלמותו, וישראל התקרבו לה' על ידי הקרבת הקרבנות, ירדה להם אש מהשמים להורות להם שהשלמות האמיתית היא בשמירת התורה, המשולה לאש. ד. כיון שהיו בבני ישראל בני אדם שהסתפקו איך יתכן שה' - שהוא רוחני ומרומם - ירצה בהקרבת קרבנות גשמיים, ואיך יהיו לריח ניחוח לפניו, ולכן הוריד ה' אש מהשמים, להראות לכל העם שרצה האלוקים את מעשיהם והתרצה בהם, ושלה אש שתאכל את הקרבנות, ולכן היו העם מרננים ומודים לה' על כך. (שאלה ז).

שאלה: מדוע היה קידוש המשכן והמזבח על ידי ירידת האש מן השמים, שאכלה את הקרבנות, וכן מצאנו בימי שלמה המלך לאחר שנבנה בית המקדש הראשון שנאמר "ויכבדו שלמה להתפלל והאש ירדה מהשמים ותאכל העולה והזבחים וכבוד ה' מלא את הבית", וכן בימי אליהו הנביא נעשה קידוש ה' על ידי האש, שנאמר "ותפל אש ה' ותאכל את העולה ואת העצים ואת האבנים ואת העפר ואת הפנים אשר בתעלה לחכה, וירא כל העם ויפלו על פניהם ויאמרו ה' הוא האלהים ה' הוא האלהים", ויש להתבונן בכל המקומות הללו, מדוע היה הקידוש האלוקי על ידי ירידת אש בדוקא.

תשובות: א. המחנה האלוקי וקיבוץ המלאכים נמשל תמיד לאש, וכמו שנאמר במעמד הר סיני 'ומראה כבוד ה' כאש אכלת בראש הקר ליעני בני ישראל', וכן יחזקאל במעשה מרכבה ראה 'אש מתלקחת ונגה לו סביב ומתוכה פצין החשמל מתוף האש'. לכן באה האש במשכן ובבית המקדש, להראות ששם שורה השכינה וכבוד ה' עם רבבות קדש. ולכן כשראו זאת ישראל נפלו על פניהם, כי השתחוו לאותה האש המורה על שכינת השם ומלאכיו. ב. כיון שהאדם בטבעו

"וַיִּקְחוּ בְנֵי אֶהֱרֹן נָדָב וַאֲבִיהוּא אִישׁ מִחֶתְתּוֹ וַיִּתְּנוּ כֶּהֱן אֵשׁ וַיִּשְׂימוּ עָלֶיהָ קִטְרֹת וַיִּקְרִיבוּ לִפְנֵי ה' אֵשׁ זָרָה אֲשֶׁר לֹא צִוָּה אֲתֶם,

וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי ה' וַתֹּאכַל אוֹתָם וַיָּמָתוּ לִפְנֵי ה'" (ויקרא פרק י, א-ג)

אהרן הכהן את עבודתו במשכן היו כל העבודות נעשו רק על ידו ולא על ידי בניו, והיה בכך חוסר כבוד כלפי אביהם, וזה נרמז במה שנאמר שהיו 'בני אהרן'. ב. חטאו בכך שהקריבו שניהם יחד את הקטורת, ולעולם אין הקטורת באה על ידי

שאלה: מה היה חטאם של נדב ואביהוא שמחמת כן מתו, וכיצד רמוז הדבר בלשון הפסוקים. תשובה: נרמזו בפסוק ששה דברים שבגללם התחייבו נדב ואביהוא מיתה: א. כיון שבאותו יום שנחנך המשכן והתחיל

שני כהנים, אלא על ידי כהן אחד בלבד, ודבר זה נרמז במה שנאמר 'איש מחתתו'. ג. הקטרת הקטורת נעשית על ידי שנותנים תחילה גחלים, ועליהם מניחים את הקטורת, והם הפכו את הסדר ושמו תחילה קטורת ואחר כך הניחו עליה את האש, ודבר זה נרמז בכך שנאמר 'ויתנו בהן אש, וישימו עליה קטורת', כלומר, שכבר שמו עליה בתחילה קטורת, ואחר כך נתנו שם את האש. ד. גם כאשר מקטירים את הקטורת, עושים זאת ב'קדש', על מזבח הזהב, ורק פעם בשנה ביום הכפורים נכנס הכהן הגדול לקדש הקדשים להקטיר, והם נכנסו לקדש הקדשים ללא ציווי, ודבר זה נרמז במה שנאמר 'ויקריבו לפני ה'". ה. כאשר מקטירים קטורת

"וְכִי יָמוּת מִן הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר לָכֶם לְאֹכְלָהּ הַנוֹגֵעַ בְּנֹבֶלֶתָהּ יִטְמָא עַד הָעֶרֶב" (ויקרא פרק יא, ט)

בגופה, ואינה מטמאת. אבל בהמה שמתה מעצמה, בדרך כלל זהו מפני חולי או נזק אחר שיש בגופה, ודבר זה גורם לעיפוש וקלקול הגוף, ולכן הנוגע בבשר הנבלה נטמא. (שאלה 1).

שאלה: מדוע בהמה שמתה מעצמה מטמאת את הנוגע בה, ואילו בהמה שנשחטה כדין אינה מטמאת, והרי שתיהן מתות עתה, ומה ההפרש ביניהן.
תשובה: כיון שהבהמה שנשחטת על ידי אדם, הרי היא נשחטת בהיותה בבריאותה ובחוזקה אין בה כל חולי או הפסד

"וַיִּדְבֹר ה' אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן לֵאמֹר אֲלֵהֶם, דַּבְּרוּ אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֹאת הַחֵיהָ אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ מִכָּל הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר עַל הָאָרֶץ"

(ויקרא פרק יא, א-ג)

ועושים באדם מזג רע, שממנו תתהווה רוח טומאה המטמאת את הדעות והמעשים, ומרחיקה את רוח הטהרה והקדושה, שעליה ביקש דוד המלך 'ורוח קדשך אל תקח ממני', ועל כך ביקש 'לב טהור ברא לי אלוקים ורוח נכון חדש בקרבי'. ולכן נאמר 'אל תשקצו את נפשותיכם בכל השרץ השורץ ולא תטמאו בהם', ולא קראם הכתוב מזיקים או גורמים למחלות, אלא טמאים, להורות שטעם איסורם אינו מחמת הגוף, אלא מחמת הנפש, שיהיו המאכלים טהורים היוצרים באדם דם זך ומזוקק. ובנוסף לכך היו המאכלים הללו באותו זמן מדרכי עובדי עבודה זרה, ולכן נקראו מאכלים אלו במקומות מסוימים בלשון 'תועבה', כפי שנקראת העבודה זרה בלשון התורה. (שאלה ח).

שאלה: מה הטעם בכך שנאסרו באכילה חלק מבעלי החיים, בחיה ובבהמה, בעופות ובדגים. ולא מסתבר שזהו מחמת שאין הם בריאים לגוף, שהרי אנו רואים את אומות העולם אוכלים את כל בעלי החיים הללו ואינם נעשים חולים או חלשים מחמת כן. ועוד, שהרי לא נימנו בכתוב הנחשים והעקרבים המזיקים יותר בארסיותם, וכן לא אסרה התורה את אכילת העשבים והצמחים המזיקים וממיתים ברעל שיש בהם.

תשובה: לא באה התורה במצוות אלו לרפא את הגוף ולבקש את בריאותו, אלא לבקש את בריאות הנפש ותחלואיה, ולכן אסרה את המאכלים שמתעבים ומשקצים את הנפש הטהורה, ויוצרים במזג האנושי אטימות וקלקול התאוות,

